

har sagt, at det største og vigtigste Formaal maatte han indbyrde var opnaaet — ja, han brugte rigtignok ikke netop de samme Ord — nemlig at disse Indtægter kom ind paa Finantsloven som en særlig Fond. Den ærede Rigsdagsmand har tilføjet, at han troede, at saa var al anden Sikkerhed illusorisk; thi saa kunde man tumle med saadanne særlige Fonds, som man vilde. Jeg troer, at den ærede Rigsdagsmand gjør Rigsdagen uret, jeg troer ikke, at der skal kunne paavises en saadan vilkaarlig Tumlens med særlige Fonds Indtægter, og jeg troer tillige, at enhver Regjering vil vaage over, at disse Indtægter blive brugte i det Nødvendige, som dermed er tilsiget, og vil gjøre en bestemt Modstand mod de Misbrug, som muligens kunde finde Sted. Hvis der skulde være en Regjering, som ikke vilde gjøre en saadan Modstand, og hvis der skulde være en Rigsdag, som ikke vilde gjøre en saadan, ja, saa vil der heller ikke være nogen Banfælsighed ved hurtigt at faae en lille Lov, hvorved dette hele Spørgsmaal ordnes paa en heel anden Maade. Men jeg troer, at man kan have fuld Tillid til, at naar dette opføres som en særlig Fond, vil det ikke blive misbrukt til andre Formaal. Jeg tilstaaer, at naar der i den 5te Afstemningspost er foreslaaet, at der skal udtryffeligt staae — at den geistlige Rønningsskattes Indtægter ikke maae anvendes uden til Folketjens egne Formaal, saa troer jeg ikke, at derved opnaaes nogen særlig Sikkerhed. Det er Noget, der ligger i selve Sagens Natur, at naar der er en geistlig Rønningsskat, maa den anvendes til sit Formaal og kan kun anvendes til det, der ligger i selve Sagens Natur. Jeg kan heller ikke lægge Dølgemaal paa, hvad der allerede er blevet antydet af den ærede Ordfører, at Folketjens Formaal, Gud være lovet, ere overordentligt vidt, saavidt, at mangfoldige Ting ville kunne drages ind derunder. Vi finde jo saaledes, at fra den ældste Tid har Understøttelsen af de Trængende i Menigheden været et Formaal for Kirkens Virksomhed; vi have seet, at Oplysningen ligeledes har været en Gjenstand derfor. Der vil derfor, naar man ikke ganske anderledes skarpt og bestemt betegner Ordene, let ved saa almindelige Udtryk, som de

ærede Forslagsstillere have valgt, komme mangfoldige Ting ind derunder, som efter deres Mening dog burde ligge udenfor. Jeg har iøvrigt aldeles ikke Noget imod Endringsforslaget, og hvis jeg her i denne Sal kunde afgive min Stemme, vilde jeg stemme derfor, men jeg tillader mig at henlede Opmerksomheden paa, at det forekommer mig ikke at være tilstrækkeligt skarpt betegnende. Naar der er foreslaaet, at „geistlige Embeder“ skal forandres til „kirkelige Embeder“, da er det mig ligegyldigt, og det forekommer mig, at man meget godt kan stemme derfor. Jeg kan ikke skjønne, at der kan være det Ringeste til Hinder derfor. Inden jeg forlader dette Spørgsmaal om, hvorvidt den geistlige Rønningsskat skulde indflyde i Statskassen, maa det være mig tilladt ganske kort at give en Oversigt over, hvorledes et lignende Spørgsmaal er behandlet i et Land, som staaer os overordentligt nært, nemlig Norge. Det vil være de ærede Herrer bekendt, at ved Rescript af 19de Mai 1809 blev det bestemt, at de Embedsmænd og offentlige Stiftelser tilhørende beneficerede og fæste eller byghjellede Gaarde skulde sættes til Auction og sælges, naar denne Byghjellede indtraadte. Derved søgte Regjeringen at fremme Selveiendom. Ved Norges Riges Grundlov — det har særegen Betydning for os, fordi de historiske Forhold vare de samme i Norge som her — § 106 bestemtes, at saavel Kjøbesummer som Indtægter af den geistligheden tilhørende beneficerede Gods skulde blot anvendes til Geistlighedens Bedste og Oplysningens Fremme. Ved Norges Riges Grundlov bestemtes det altsaa, at Indtægterne af Geistlighedens beneficerede Gods ikke alene kunde anvendes ligefrem til Geistlighedens Bedste, men tillige til Oplysningens Fremme. Dette har ogsaa været Gjenstand for forskjellige senere Lovbestemmelser. En Hovedlov i denne Henseende blev givet under 20de August 1821. I denne Forordning blev det bestemt, at alle disse Indtægter skulde deles saaledes, at der tilfaldt det norske Universitet $\frac{1}{3}$, og at de $\frac{2}{3}$ skulde tilfalde Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond, og disse $\frac{2}{3}$ bleve anvendte deels til lærde Skoler, deels til Rønningssforbedring for Præstembeder og andre offentlige Lærere, der vare stillet afslaget, deels til